

УДК 72.012:022

РИШКЕВИЧ Н. О., АБИЗОВ В. А.

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна

DOI:10.30857/2617-0272.2023.4.14.

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК

Мета: визначення, аналіз та систематизація основних факторів, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек, а також в наданні розуміння важливості врахування різноманітних факторів при проектуванні інтер'єрів бібліотек.

Методологія дослідження базується на аналізі проектно-будівельної практики та літературних джерел з проблематики дизайну інтер'єрів бібліотек. Зокрема, використовуються такі методи: класифікація основних груп факторів за певними критеріями; систематизація та узагальнення отриманих результатів; вибіркові натурні обстеження; порівняльний аналіз.

Результатами дослідження є виявлення, систематизація та ґрунтовний аналіз груп факторів, що мають вплив на дизайн сучасних бібліотек: соціально-економічних, природно-географічних, містобудівних, ергономічних, екологічних, типологічних, технічних, естетичних і культурних. Розглянуті особливості специфіки кожної групи факторів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше проведено комплексний аналіз основних груп факторів, виявлено їх специфіку та характеристики впливу на формування дизайну інтер'єру бібліотек.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані при проектуванні та реконструкції інтер'єрів бібліотек різних типів та розмірів. Дослідження може бути корисним для дизайнерів, архітекторів, бібліотекарів та інших зацікавлених осіб, які займаються проектуванням, будівництвом або експлуатацією бібліотек. Рекомендації щодо врахування факторів дизайну можуть допомогти дизайнерам створювати функціональні, гармонійні та привабливі простори для користувачів бібліотек. Також дослідження може сприяти популяризації бібліотечної справи та покращенню іміджу бібліотек як сучасних інформаційних центрів.

Ключові слова: сучасні бібліотеки, інтер'єр, дизайн, фактори, гармонійний простір.

Вступ. Бібліотеки завжди відігравали важливу роль в нашому суспільстві, були своєрідними архівами знань та місцями обміну цією інформацією. Упродовж віків, вони надавали доступ до знань та ресурсів для людей різних вікових категорій, соціального статусу та можливостей [10]. В сучасному світі, бібліотеки зазнають реформації та переосмислення в контексті змін, що відбуваються внаслідок стрімкого розвитку суспільства, науки та технологій.

Актуальність дослідження даної проблеми визначається необхідністю ідентифікації та врахування ключових чинників та вимог, що відповідають сучасним тенденціям. В епоху цифровізації бібліотеки продовжують бути важливими центрами доступу до інформації та ресурсів для громадськості. Однак, щоб задовольнити

потреби різноманітних користувачів та відповісти на сучасні вимоги, необхідно враховувати можливість змін та адаптацію простору до сучасних потреб.

Стаття присвячена дослідженню факторів, які впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек. Основною метою дослідження є виявлення та систематизація основних груп факторів, які визначають організацію просторів бібліотек на основі аналізу проектно-будівельної практики та літературних джерел.

Перед нами стоїть завдання відкрити причинно-наслідкові зв'язки між соціально-економічними реаліями та дизайном інтер'єрів бібліотек, а також зрозуміти, як ці фактори впливають на створення функціональних, ефективних, гостинних та привабливих просторів для користувачів.

Аналіз попередніх досліджень.

Останніми роками було проведено ряд досліджень, спрямованих на вивчення факторів, що впливають на громадські простори. Ці дослідження зосереджуються на архітектурних та дизайнерських аспектах, а також на забезпеченні оптимальних умов для користувачів. Найбільш обґрунтовано цю тему розглядає В. А. Абизов [16], який досліджує вплив сучасних факторів на архітектурне середовище та проводить всебічний огляд та структурний аналіз різних факторів і умов. Основні групи таких факторів, включаючи соціально-економічні, природно-географічні, міські, ергономічні, екологічні, технологічні, культурні та естетичні, визначаються відповідно до їх сучасності та специфіки. С. В. Сьомка досліджує теоретичні засади становлення дизайну архітектурного середовища та формотворчі чинники дизайну архітектурного середовища [13]. О. О. Сафронова та Г. В. Борисенко висвітлюють основні фактори, які впливають на функціонально-планувальну організацію бібліотеки вищого навчального закладу [11], а І. С. Воронкова досліджує чинники, що впливають на формування архітектури бібліотек вищих навчальних закладів, включаючи політичні, ідеологічні, фінансово-економічні, соціальні та культурно-освітні фактори [3]. Крім того, Хі Хіпвен досліджує базові принципи модернізації публічних бібліотек у Китаї, зокрема вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на цей процес [17].

Ці дослідження надали важливий внесок у розуміння факторів та умов, які впливають на дизайн сучасних бібліотек, та мають служити основою для подальших досліджень у цій галузі. Виявлення та систематизація цих чинників і умов буде корисним для подальшого розвитку сучасних бібліотек і створення більш ефективних, гармонійних та зручних просторів для користувачів.

Постановка завдання. Основною функцією бібліотеки є забезпечення відповідного середовища для читання, навчання та дослідження користувачів з доступом до

інформаційних ресурсів. В той же час, бурхливий розвиток суспільства, науки й технологій обумовлює суттєві зміни в організації просторів бібліотек, на розвиток внутрішнього середовища яких впливають різноманітні фактори, що динамічно змінюються. Тому необхідним є визначення всіх чинників і умов, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек з проведенням їх комплексного розгляду і структурного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз проєктно-будівельної практики та літературних джерел дозволили виявити та класифікувати основні групи факторів та умов, що визначають дизайн сучасних бібліотек: соціально-економічні, природно-географічні, містобудівні, ергономічні, екологічні, типологічні, технічні, естетичні та культурологічні фактори [16]. Ці фактори відіграють ключову роль у моделюванні та еволюції зовнішнього та внутрішнього середовища бібліотек, адаптуючись до динаміки часу та простору.

Соціально-економічні фактори відіграють важливу роль у розвитку та функціонуванні бібліотек. Вони включають стан розвитку суспільства, потреби та можливості населення, соціальні потреби та фінансово-економічний стан відвідувачів бібліотек та їх власників, а також соціально-демографічну структуру. Ці фактори впливають на рівень фінансового та технологічного забезпечення бібліотек, попит на бібліотечні послуги та ресурси, функціонально-просторову організацію бібліотек, а також склад, характеристики та інтереси користувачів бібліотек. Вони також визначають, як організація простору бібліотеки залежить від соціальних та економічних викликів, такі як мультикультурність, фінансові обмеження, технологічні зміни та інформаційні потреби населення.

Стан розвитку суспільства, який визначає ступінь фінансового та технологічного забезпечення бібліотек. Бібліотеки в добре фінансованих районах можуть мати

більше можливостей та ресурсів для їх облаштування та впровадження передових технологій [3]. З іншого боку, бібліотеки у регіонах з невисокими соціально-економічними показниками можуть надавати пріоритет лише базовим елементам [12].

Потреби та можливості населення, які визначають попит на бібліотечні послуги та ресурси, а також споживчу поведінку користувачів. В регіонах з високим інформаційним запитом населення, існує значна потреба в цифрових ресурсах та інформаційних технологіях. В регіонах з низьким інформаційним запитом населення, прослідковується велика потреба в безкоштовних або дешевих бібліотечних послугах, таких як доступ до інформаційних ресурсів, Інтернету, навчальних матеріалів тощо.

Соціальні потреби та фінансово-економічний стан як відвідувачів бібліотек, так і їх власників у значною мірою визначають їх функціонально-просторову організацію [3]. Так, приватні та державні бібліотеки можуть суттєво різнитися характеристиками інтер'єра через різницю в можливостях фінансування. Приватні бібліотеки, як правило, мають більше гнучкості в оформленні своїх приміщень, оскільки вони не обмежені бюджетами державного фінансування. Вони також можуть бути більш спеціалізованими, орієнтуючись на конкретну аудиторію або навіть на індивідуальних користувачів. Державні бібліотеки, з іншого боку, мають бюджетні обмеження, які можуть впливати на дизайн та облаштування їх приміщень. Однак вони мають бути доступними для всього населення, тому їх дизайн та облаштування часто орієнтоване на широку аудиторію.

Соціально-демографічна структура, яка впливає на склад, характеристики та інтереси користувачів бібліотек. Наприклад, в регіонах з високою соціальною різноманітністю та мультикультурністю населення виникає потреба в бібліотечних послугах, які сприяють інтеграції, інклюзії, соціальної взаємодії та культурному обміну

між різними групами. В регіонах з низькою соціальною різноманітністю та монокультурністю населення може бути потреба в бібліотечних послугах, які сприяють збереженню та популяризації національної спадщини, мови, культури тощо.

Кліматично-природні фактори, включають кліматичні умови, природно-ландшафтні та інші характеристики навколишнього природного середовища.

Одним з основних природно-географічних факторів, що впливають на дизайн сучасних бібліотек, є клімат. В залежності від кліматичної зони та орієнтації приміщень за сторонами світу обираються відповідні системи опалення, теплоізоляції, кондиціонування повітря, а також обладнання для затінення та інші сучасні засоби для регулювання температури, освітлення, захисту від перегріву та зменшення споживання енергії.

Іншим природно-географічним фактором, що впливає на дизайн сучасних бібліотек, є *природно-ландшафтні характеристики місцевості*, які включають такі складові, як рельєф, ґрунти, водойми, рослинність тощо. Природно-ландшафтні характеристики мають значення для вибору місця розташування бібліотеки, її архітектурного стилю та форми, а також для організації прилеглої території. Дизайн сучасних бібліотек повинен гармонійно поєднуватися з природним ландшафтом та враховувати його особливості. Наприклад, для створення комфортного та затишного середовища в цих зонах можна організувати взаємодію між внутрішнім та зовнішнім простором бібліотеки, використовуючи прозорі стіни, великі вікна, тераси, балкони тощо. Це дозволить користувачам насолоджуватися красою природного ландшафту та отримувати природне освітлення та свіже повітря.

Урахуванням природно-кліматичних факторів з урахуванням інтеграції внутрішнього та зовнішнього середовища приміщень бібліотек, особливо рекреаційного призначення з включенням відповідних

природних елементів буде сприяти створенню комфортного та функціонального внутрішнього простору бібліотеки.

Містобудівні фактори відіграють ключову роль у формуванні зовнішнього вигляду бібліотек, проте їх вплив також проявляється у дизайні інтер'єру з точки зору розташування (у центрі міста або на його околицях) та визначає структуру приміщень та необхідність захисту від зовнішнього шуму [6]. Крім того, вони значною мірою впливають на форму, обсяг, розташування та взаємозв'язок бібліотеки з навколишнім середовищем, а також на її роль у міському житті.

Ергономічні фактори стосуються впливу дизайну інтер'єру на зручність, безпеку та здоров'я користувачів та працівників бібліотек. До ергономічних факторів належать антропометричні, психофізіологічні та естетичні відповідності функціональних можливостей та особливостей людини до предметно-просторового оточення та умов праці й відпочинку [15].

Антропометричні параметри важливі для проєктування меблів, обладнання та простору бібліотеки, щоб забезпечити зручність та безпеку користувачів. Висота столів, ширина проходів, розташування полиць та екранів повинні враховувати антропометричні дані різних груп населення, включаючи людей з обмеженими можливостями. Для цього використовуються стандартизовані таблиці антропометричних параметрів або має проводитися вимірювання на місцевих користувачах.

Психофізіологічні - мають вплив на психологічний та фізичний стан людини під час перебування у середовищі. Правильне освітлення, оптимальний рівень шуму та комфортна температура, значно впливають на когнітивні функції та психічний стан осіб у бібліотечному середовищі. Забезпечення таких умов сприяє підвищенню концентрації, покращенню навчального процесу та загальному стану здоров'я користувачів [5].

Естетичні – стосуються сприйняття візуальних аспектів інтер'єру бібліотеки,

таких як композиційні та кольорові характеристики, що створюють гармонійне середовище та позитивну атмосферу. Це означає, що дизайн бібліотеки повинен бути привабливим та відповідати смакам та очікуванням користувачів. Важливо враховувати композиційні та кольорові характеристики інтер'єру, такі як форми, лінії, текстури, контрасти, ритми тощо. Крім того, має бути створена позитивна атмосфера та емоційний настрій за допомогою вибору стилів, тематики, символів, образів тощо. Такий дизайн має сприяти задоволенню естетичних потреб користувачів бібліотеки, а також підсилити їх ідентифікацію з предметно-просторовим середовищем бібліотеки як культурною установою.

Це означає, що вплив ергономічних факторів має важливе значення для покращення якості дизайну інтер'єру та задоволення користувачів та працівників бібліотеки, врахування яких може гарантувати, що всі люди з різними фізичними можливостями зможуть повноцінно отримувати доступ до їх простору.

Екологічні фактори передбачають використання довговічних і екологічних будівельних матеріалів, відновлюваних джерел енергії та заходів щодо збереження й раціонального використання природних ресурсів, важливих для охорони навколишнього середовища. які сприяють збереженню навколишнього середовища та створенню комфортних умов для користувачів, базуються на таких принципах:

- використання довговічних і екологічних будівельних матеріалів, таких як дерево, камінь, скло, метал, глина, вовна, бавовна тощо. Такі матеріали не шкодять здоров'ю людей і не забруднюють навколишнє середовище під час виробництва, експлуатації та утилізації;

- використання відновлюваних джерел енергії та заходів щодо збереження й раціонального використання природних ресурсів, таких як вода, повітря, світло. Для цього можна застосовувати сонячні панелі,

вітряки, геотермальне опалення, системи очистки та збору дощової води, системи рециркуляції повітря тощо [18; 4];

- *застосування енергоефективного оснащення*, таких як вітражів, мансардних вікон, сучасного інженерного оснащення та устаткування та інноваційних будівельних елементів для створення оптимальних санітарно-гігієнічних параметрів середовища й максимального природного освітлення та вентиляції приміщень. Таким чином можна покращити якість повітря в них та зменшити потребу в штучному освітленні та клімат-контролі [2];

- *використання рослин і фітодизайну* в інтер'єрі бібліотеки для сприяння відчуттю комфорту користувачами бібліотеки. Рослини не тільки прикрашають простір, але й очищують повітря від шкідливих речовин, звожують його, поглинають шум, стабілізують температуру та створюють приємне психологічний настрій;

- *використання принципів біофільного дизайну*, спрямовані на об'єднання людей із природою за допомогою дизайну, для сприяння відчуттю спокою та релаксації [10]. Біофільний дизайн передбачає використання природних форм, кольорів, текстур, матеріалів, образів та елементів, які нагадують про природу, а також створення відкритих та прозорих просторів, які забезпечують зв'язок із зовнішнім середовищем.

- *створення необхідних санітарно-гігієнічних умов* пов'язаних з контролем фізичних параметрів навколишнього середовища, такими як температура, вологість та швидкість руху повітря, безпечного рівня шуму, вібрації та інфразвуку за рахунок нових і удосконалених інженерних систем життєзабезпечення.

Таким чином, врахування екологічних факторів при дизайні інтер'єру бібліотеки є не тільки модним і сучасним трендом, але й необхідною умовою для забезпечення гармонії між людиною і природою, а також

для підвищення якості життя та здоров'я користувачів бібліотеки.

Типологічні фактори. Розглядаючи типологічні фактори маємо враховувати тип бібліотеки, тип інформаційних матеріалів і ресурсів та типи користувачів бібліотекою:

Тип бібліотеки (академічна, публічна, наукова, спеціальна тощо) визначає конкретні потреби та вимоги до організації їх внутрішнього простору. Академічна бібліотека може потребувати більше тихих навчальних зон і просторів для спільного навчання, тоді як публічна бібліотека потребує більше зон для дитячих програм і громадських заходів. Крім того, тип бібліотеки може впливати на стиль і колорит інтер'єру. Наукова бібліотека може мати більш строгий і лаконічний дизайн, тоді як спеціальна бібліотека (наприклад, для слабозорих) може мати більш контрастний і яскравий дизайн.

Тип інформаційних матеріалів і ресурсів, якими оперує бібліотека, також впливає на дизайн внутрішнього простору. Бібліотеці, яка зосереджується на цифрових ресурсах, може знадобитися більше місця для комп'ютерів та інших технології, у той час, як бібліотеці, з традиційним інформаційними матеріалами, необхідне більше полиць і місць для їх зберігання. Крім того, варто передбачати перспективні перетворення функціонально-технологічних процесів у внутрішньому середовищі. Наприклад, можна створювати гнучкі та модульні меблеві конструкції, які дозволяють легко переставляти й змінювати функції простору.

Тип користувача також є важливим фактором при проектуванні інтер'єру сучасної бібліотеки. Категорії користувачів, такі як студенти, дослідники, діти, люди з обмеженими можливостями, мають свої специфічні потреби та інтереси, які повинні бути враховані при створенні комфортного та зручного простору для них. Наприклад, для дітей можна створювати більш ігровий і насичений кольорами інтер'єр, для людей з

обмеженими можливостями – доступне та безпечне внутрішнє середовище.

Технічні фактори мають суттєвий вплив на зміну і розширення функцій і сервісу бібліотек, а також на адаптацію та оптимізацію інтер'єру до нових вимог і можливостей за рахунок впровадження нових будівельних матеріалів, конструкцій, технологій, інтелектуальних інженерних систем, комп'ютерних технологій, та нових типів меблів, що визначають відповідну організацію простору.

Використання нових будівельних матеріалів і конструкцій дозволяють створювати більш ефективні та функціональні простори. Це досягається через використання прогресивних матеріалів, вторсировини та технологій, а також за допомогою наноматеріалів, які покращують якість матеріалів і властивості будівель. Традиційні природні та місцеві матеріали також отримують нові можливості завдяки технічному прогресу, що сприяє створенню екологічних та енергоефективних конструкцій [15].

Впровадження інтелектуальних інженерних систем, таких як автоматизоване освітлення, опалення, кондиціювання повітря тощо, сприяє автоматичній оптимізації споживання енергії, покращенню якості й комфорту приміщень та створенню комфортної й гостинної атмосфери. Системи «розумного будинку» дозволяють керувати параметрами середовища за допомогою сенсорів, пультів або мобільних додатків [8]. Системи «зеленого будинку», що використовують відновлювані джерела енергії, такі як сонячна енергія, вітер, геотермальна енергія, забезпечують ефективне й екологічне функціонування будівлі [1].

Розвиток інформаційних та комп'ютерних технологій сприяє створенню цифрових бібліотек та інтеграції мультимедійних ресурсів у фізичний простір. Використання інтерактивних дошок, екранів, проекторів, планшетів, смартфонів спрощують доступ до електронних книг, журналів, відео, аудіо.

Віртуальна або доповнена реальність відкриває додаткові можливості для створення нових форм взаємодії з інформацією та сприяє навчанню.

Нові типи меблів, які розробляються з урахуванням потреб користувачів, легко пересуваються, складаються, трансформуються або адаптуються до різних ситуацій, дозволяють відмежовувати окремі функціональні зони задля комфорту та зручності. Використання натуральних, вторинних або відновлюваних матеріалів для меблів сприяє енергоефективності.

Технічні фактори мають суттєвий вплив на зміну і розширення функцій і сервісу бібліотек, а також на адаптацію та оптимізацію інтер'єру до нових вимог і можливостей.

Естетичні фактори багато в чому обумовлюють створення виразних і художньо-образних вирішень дизайну внутрішнього середовища бібліотек за допомогою різноманітних композиційних засобів, кольору, освітлення, меблів і оздоблення та впливають на гармонію, пропорційність і красу бібліотечного простору.

Композиційні засоби, дозволяють створювати гармонійну та цілісну структуру простору, враховуючи такі елементи як пропорції, ритм, симетрію, контраст та акцент. Наприклад, можна використовувати розділення простору на зони за допомогою перегородок, штор, килимів тощо, а також створювати фокальні точки за допомогою освітлення, кольору, меблів або декоративних елементів.

Композиційні засоби, такі як баланс, ритм, пропорції, симетрія, контраст та акцент, є важливими елементами, що сприяють формуванню гармонійної та цілісної структури простору. Правильне використання яких є необхідними для дизайну простору, який відповідає вимогам зручності, функціональності та естетики. Вони впливають на психологічний стан відвідувачів бібліотеки, підвищуючи їх комфорт та концентрацію, що сприяє ефективності їх навчання та дослідження.

Колір впливає на психологічний стан та настрої користувачів, а також створює певний стиль та атмосферу простору. Наприклад, можна використовувати теплі та світлі кольори для створення затишку та комфорту, холодні та темні кольори для створення контрасту та динаміки, яскраві та насичені кольори для створення акцентів та привертання уваги.

Освітлення впливає на якість і комфорт читання, а також на візуальне сприйняття простору. Наприклад, можна використовувати природне освітлення для створення світлого та просторого ефекту, штучне освітлення для створення різних зон і настроїв, а також комбінувати різні типи й джерела освітлення для створення бажаної атмосфери.

Освітлення відіграє важливу роль у забезпеченні якості та комфорту читання. Воно впливає на зручність відвідувачів бібліотеки, їхню здатність зосереджуватися на тексті та відчувати себе комфортно під час читання. Крім того, освітлення може значно вплинути на візуальне сприйняття простору, викликаючи відчуття простору, глибини та об'єму.

Сучасні меблі, обладнання й оздоблення дозволяють створювати функціональні та естетичні рішення для зберігання і представлення книг, а також для забезпечення зручності та комфорту користувачів. Наприклад, можна використовувати меблі різних форм і матеріалів для створення різноманітності й оригінальності простору, а також використовувати оздоблення і декоративні елементи для створення художнього образу і символіки простору.

Грамотний підбір матеріалів, кольорів, засобів синтезу мистецтв, облаштування й меблювання та увага до деталей дизайну з урахуванням стилістичної цілісності композиції інтер'єру будуть сприяти покращенню естетичних характеристик і загальній привабливості бібліотечного простору. Естетичні фактори слід розглядати у поєднанні з функціональними аспектами

простору, такими як легкість доступу та зручність використання для створення функціонального, так і візуально приємного та комфортного середовища.

Культурологічні фактори є вирішальними у функціонуванні бібліотек як значущих культурних установ. Вони містять в собі культурні й духовні потреби суспільства, історико-культурні особливості та традиції, а також освітню, просвітницьку й соціальну роль. Ці установи не лише зберігають та поширюють знання, але й відображають культурні особливості та цінності своїх користувачів, тим самим відіграючи ключову роль у формуванні культурного середовища.

Культурні та духовні потреби суспільства визначають цінності, ідеали, смаки та інтереси різних груп користувачів. Наприклад, бібліотека може враховувати національну, релігійну, етнічну, гендерну та іншу специфіку своєї аудиторії та створювати простори, які висловлюють їх культурну ідентичність та сприяють їх духовному розвитку [5].

Історико-культурні особливості й традиції, що формують стиль, форму та символіку бібліотечного простору. Наприклад, бібліотека може використовувати елементи національного або регіонального мистецтва, архітектури, декору тощо для створення унікального та автентичного образу [7]. Бібліотека може зберегти або відновити історичну пам'ять про минуле, використовуючи елементи архітектурної спадщини, антикварних меблів, ретро-декору тощо. Або ж бібліотека може стати своєрідним музеєм, який демонструє культурне розмаїття свого регіону, використовуючи національний колорит, фольклорні мотиви, етнографічні експонати тощо. Дизайн інтер'єру бібліотеки повинен враховувати ці особливості та традиції та показувати повагу та гордість за свою культурну належність.

Крім того, бібліотека може виконувати освітню, просвітницьку та соціальну роль у суспільстві, надаючи доступ до різноманітних культурних ресурсів та організовуючи

заходи, які популяризують читання, мистецтво, науку тощо [2]. Тобто бібліотека може бути місцем збереження та популяризації національної спадщини, місцем навчання та освіти, місцем соціальної взаємодії та розвитку громадянського суспільства. Дизайн інтер'єру бібліотеки повинен враховувати ці потреби та висловлювати ідентичність, цінності та прагнення суспільства. Тому, проєктуючи бібліотечні простори, архітектори та дизайнери повинні враховувати історико-культурні особливості й традиції та духовні потреби місцевої культури. Це може передбачати використання традиційних архітектурних стилів, творів декоративно-прикладного мистецтва, інших культурних артефактів у дизайні бібліотечного простору. Всебічне урахування таких аспектів культури може створити у користувачів відчуття єдності та соціально-культурної приналежності, сприяючи розвитку почуття спільноти та взаємоповаги.

Висновки. Проєктування внутрішнього простору бібліотек – це складний процес, який потребує врахування багатьох факторів та умов. Зміна умов формування бібліотек у зв'язку з науково-технічним прогресом призвела до того, що бібліотеки стають більш функціонально насиченим, людино-

орієнтованими та «розумними». На оформлення інтер'єрів бібліотек впливають соціально-економічні, природно-географічні, містобудівні, ергономічні, екологічні, типологічні, технічні та естетичні фактори. Крім того, важливо врахування культурологічних чинників, оскільки бібліотеки є культурними установами, які відображають цінності та ідентичність спільнот, які вони обслуговують. Всебічно враховуючи всі аспекти впливу цих факторів, дизайнери можуть створювати раціональні та гармонійні простори сучасних бібліотек, які будуть не тільки функціональними, але й естетично привабливими та інклюзивними для всіх користувачів.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку є розробка конкретних методик і критеріїв для оцінки якості дизайну інтер'єрів бібліотек враховуючи характеристики впливу наведених факторів. Також можливе проведення емпіричних досліджень з використанням соціологічних методів для визначення ставлення та задоволеності користувачів бібліотек різними аспектами дизайну. Крім того, цікавим напрямком є порівняльний аналіз дизайну інтер'єрів бібліотек різних країн та культур з метою виявлення спільних та відмінних рис.

Література:

1. Абизов В., Камьонка Л., Сафронова О., Устінова І. Формування збалансованого (сталого) архітектурного середовища : монографія. За заг. ред.: В. Абизов, Л. Камьонка. Kielce : Politechnika Świętokrzyska, 2022. 204 с.

2. Булгакова Т., Гаврильєва Т. Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру бібліотеки для дітей. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : матер. III Міжнародної науково-практичної конференції (22 квітня 2021 р., м. Київ). Київ : КНУТД, 2021. Т. 2. С. 205–208. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18147/1/APSD2021_V2_P205-208.pdf (дата звернення: 26.06.2023).

3. Воронкова І. С. Архітектурно-типологічні принципи реновації бібліотек вищих навчальних закладів України : дис. ... канд. арх. : 18.00.02.

Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2016. 292 с.

4. Коростель Т., Петровська Ю. Дизайн інтер'єру житла із застосуванням еко матеріалів. *SWorldJournal*. 2018. Т. 2, № 3. 46–49.

5. Матвійчук О. Є. Дизайн та інтер'єр бібліотеки як соціокультурна проблема. *Культурологічна думка*. 2011. № 4. С. 123–127. URL: https://www.culturology.academy/wp-content/uploads/KD4_Matviichuk.pdf (дата звернення: 18.05.2023).

6. Містобудування. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Містобудування> (дата звернення: 26.09.2023).

7. Офіційний вебсайт Національної бібліотеки України для дітей. URL: <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=45> (дата звернення: 16.04.2023).

8. Полякова О. В. Художньо-образні засади дизайну інтелектуально керованого житлового середовища : дис. ... канд. мист.: 17.00.07. Київ : КНУТД, 2018. 210 с.

9. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР : станом на 1 січ. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр#Text> (дата звернення: 20.03.2023).

10. Сафронова О. Концепція людиноорієнтованого (емпатійного) дизайну. *Формування збалансованого (сталого) архітектурного середовища*. За ред.: В. Абизов, Л. Кам'юнка. Kielce : Politechnika Świętokrzyska, 2022. С. 47–53.

11. Сафронова О. О., Борисенко Г. В. Особливості дизайну інтер'єру бібліотеки вищого навчального закладу. *Технології та Дизайн*. 2016. № 3(20). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_3_16 (дата звернення: 13.06.2023).

12. Струк Н. П. Соціально-економічний розвиток територіальних громад і місцеве оподаткування: взаємозв'язок та взаємовплив. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.55>.

13. Сьомка С. В. Основи дизайну архітектурного середовища : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 480 с.

14. Abyzov V. Modern Conditions and the Impacts of the Creation of Architectural Environment. *World Multidisciplinary Civil Engineering-Architecture-Urban Planning Symposium (WMCAUS 2017) : materials Science and Engineering*. 12–16 June 2017, Prague, Czech Republic. 2020. Vol. 245. P. 1–11. DOI: <https://doi.org/10.1088/1757-899x/245/8/082050>.

15. Abyzov V., Pushkarova K., Kochevykh M., Honchar O., Bazeliuk N. Innovative building materials in creation an architectural environment. *Innovative Technology in Architecture and Design (ITAD 2020) : materials Science and Engineering*. 21–22 May 2020, Kharkiv, Ukraine. 2020, Vol. 907. P. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.1088/1757-899x/907/1/012035>.

16. Xi Xinwen. Public Libraries of China: Basic Principles of Modernization. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*. 2022. № 62. P. 50–60. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.062.03>.

17. Zaporozhchenko O. U., Krepka I. O. Environmental fundamentals of forming the interior design of modern cultural and educational institutions. *Regional problems of architecture and urban planning*. 2021. № 15. P. 126–135. DOI:

<https://doi.org/10.31650/2707-403x-2021-15-126-135>.

References:

1. Abyzov, V., Kam'onka, L., Safronova, O., & Ustinova, I. (2022). *Formuvannia zbalansovanoho (staloho) arkhitekturnoho seredovyscha* [Formation of a balanced (sustainable) architectural environment]. V. Abizov & L. Kam'onka (Ed.). Kielce : Politechnika Świętokrzyska. [in Ukrainian].

2. Bulhakova, T., & Havrylieva, T. (2021). Suchasni tendentsii v dyzaini interieru biblioteki dlia ditei [Modern trends in library interior design for children]. *Proceedings of the Aktualni problemy suchasnoho dyzain: III Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsiia (22 kvitnia 2021 roku) – III International Scientific and Practical Conference* (pp. 205–208). Kyiv: KNUVD. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18147/1/APSD2021_V2_P_205-208.pdf (Last accessed: 26.06.2023) [in Ukrainian].

3. Voronkova, I. S. (2016). *Arkhitekturno-typologichni pryntsypy renovatsii bibliotek vyshchikh navchalnykh zakladiv Ukrainy* [Architectural and Typological Principles of Renovation of Libraries of Higher Educational Institutions of Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis. Lviv : Natsionalnyi universytet «Lvivska politekhnik» [in Ukrainian].

4. Korostel, T., & Petrovska, Y. (2018). Dyvain inter'ieru zhytla iz zastosuvanniam eko materialiv [Interior design of housing using eco materials]. *SWorldJournal*, 2(3), 46–49 [in Ukrainian].

5. Matviichuk, O. Y. (2011) Dyvain ta interier biblioteki yak sotsiokulturna problema [Library design and interior as a socio-cultural problem]. *Kulturolohichna dumka – The Culturology Ideas*, 4, 123–127. URL: https://www.culturology.academy/wp-content/uploads/KD4_Matviichuk.pdf (Last accessed: 18.05.2023) [in Ukrainian].

6. Mistobuduvannia [Urban planning]. *Wikipedia* URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Містобудування> (Last accessed: 26.05.2023) [in Ukrainian].

7. Ofitsiynyi websait [Official website] *Natsionalna biblioteka Ukrainy dlia ditei*. URL: <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=45> (Last accessed: 16.04.2023) [in Ukrainian].

8. Poliakova, O. V. (2018). *Khudozhno-obrazni zasady dyvainu intelektualno kеровanoho zhytlovoho seredovyscha* [Artistic and figurative principles of design of intelligently controlled living environment]. Extended abstract of candidate's

thesis. Kyiv : KNUTD [in Ukrainian].

9. Verkhovna Rada Ukrainy (1995). Pro biblioteku i biblioteknu spravu [About libraries and library affairs] (Law No. 32/95-VR). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр#Text> (Last accessed: 20.03.2023) [in Ukrainian].

10. Safronova, O. (2022). Konceptsiia liudynoorientovanoho (empatiinoho) dyzainu [Concept of human-oriented (empathetic) design]. In: *Formuvannia zbalansovanoho (staloho) arkhitekturnoho seredovyschcha – Formation of a balanced (sustainable) architectural environment*. Abyzov, V., Kamonka, L. (Ed.). Kielce : Politechnika Świętokrzyska [in Ukrainian].

11. Safronova, O. O., & Borisenko, G. V. (2016). Osoblyvosti dyzainu inter'ieru biblioteky vyshchoho navchal'noho zakladu [Features of the design of the interior of the library of a higher educational institution]. *Tekhnologii ta Dyzaïn – Technology and Desig*, 3(20). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_3_16 (Last accessed: 13.06.2023) [in Ukrainian].

12. Struk, N. P. (2020). Sotsial'no-ekonomichni rozvytok terytorial'nykh hromad i mistseve opodatkovannia: vzaiemozviazok ta vzaiemovplyv [Socio-economic development of territorial communities and local taxation: interconnection and mutual influence]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.55> [in Ukrainian].

13. Somka, S. V. (2020). *Osnovy dyzainu arkhitekturnoho seredovyschcha* [Fundamentals of architectural environment design]. Kyiv : Vydavnytstvo Lira-K [in Ukrainian].

14. Abyzov, V. (2017). Modern conditions and the impacts of the creation of architectural environment. *World Multidisciplinary Civil Engineering-Architecture-Urban Planning Symposium*, 245, 1–11. DOI: <https://doi.org/10.1088/1757-899x/245/8/082050>.

15. Abyzov, V., Pushkarova, K., Kochevykh, M., Honchar, O., & Bazeliuk, N. (2020). Innovative building materials in creation an architectural environment. *Innovative Technology in Architecture and Design (ITAD 2020)*: materials Science and Engineering. 21-22 May, Kharkiv, Ukraine, 907, 1–10. DOI: <https://doi.org/10.1088/1757-899x/907/1/012035>.

16. Xi, X. (2022). Public Libraries of China: Basic Principles of Modernization. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 62, 50–60. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.062.03>.

17. Zaporozhchenko, O. U., & Krepka, I. O. (2021). Environmental fundamentals of forming the interior design of modern cultural and educational institutions. *Regional problems of architecture and urban planning*, 15, 126–135. DOI: <https://doi.org/10.31650/2707-403x-2021-15-126-135>.

RYSKEVYCH N. O., ABYZOV V. A.

Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, Ukraine

FACTORS AFFECTING THE FORMATION OF MODERN LIBRARIES' INTERIOR DESIGN

Objective: to identify, analyse, and systematize the main factors that influence for the formation of the interior design of modern libraries, as well as to provide an understanding of the importance of considering various factors when designing library interiors.

Methodology is based on the analysis of design and construction practice and literature on library interior design. In particular, the following methods are used: classification of the main groups of factors according to certain criteria; systematization and generalization of the results; selective on-site examinations; comparative analysis.

Results of the study are the identification, systematization and in-depth analysis of groups of factors that have an influence on the design of modern libraries: socio-economic, natural and geographical, urban planning, ergonomic, environmental, typological, technical, aesthetic and cultural. The features of the specifics of each group of factors are considered.

Scientific novelty of the study is that for the first time a comprehensive analysis of the main groups of factors was carried out, their specificity and characteristics of influence on the formation of library interior design were carried out.

Practical significance of the study is that its results can be used in the designing and reconstruction of library interiors of various types and sizes. The study can be useful for designers, architects, librarians, and

other stakeholders involved in the design, construction, or operation of libraries. The recommendations on how to consider design factors can help designers create functional, harmonious, and attractive spaces for library users. The study can also contribute to the popularization of librarianship and improve the image of libraries as modern information centers.

Keywords: modern libraries, interior, design, factors, harmonious space.

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Ришкевич Наталя Олександрівна, аспірантка, кафедра дизайну інтер'єру і меблів, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-2811-7484, **e-mail:** rishkevich.no@knutd.com.ua

Абизов Вадим Адільєвич, д-р арх., професор, професор кафедри дизайну інтер'єру і меблів, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-5494-8230, Scopus 57222621978, **e-mail:** abyzov.va@knutd.edu.ua

Цитування за ДСТУ: Ришкевич Н. О., Абизов В. А. Фактори, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек. *Art and Design*. 2023. №4(24). С. 160–170.

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2023.4.14](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.4.14)

Citation APA: Ришкевич, Н. О., Абизов, В. А. (2023). Фактори, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек. *Art and Design*. 4(24). 160–170.